



JAARVERSLAG 2023

VERENIGING VRIENDEN VAN HET JENEVERMUSEUM

Voorwoord

Was er in 2022 nog sprake van een overgangsjaar na de coronacrisis. 2023 was een jaar waarin onze activiteiten echt op gang konden komen. Het bestuur kijkt met tevredenheid terug op 2023, ondanks dat we enigszins gehinderd werden door de vacatures binnen het bestuur. Hierdoor moest er een beroep gedaan worden op ieders tijd en improvisatievermogen.

We hopen, dat dit jaarverslag laat zien, dat de doelstellingen, die de Vereniging nastreeft en zoals ze zijn vastgelegd in de statuten, in 2023 op een goede manier zijn ingevuld. Voor uw herinnering behelst de doelstelling 'het verlenen van steun, in de meest ruime zin van het woord' aan het Nationaal Jenevermuseum en in het kielzog daarvan de versterking van de belangstelling voor het culturele jenevererfgoed.

Oordeelt u zelf na lezing van dit jaarverslag.

Leden

Op 31 december 2023 kon het niveau van het aantal leden worden bekeken. Dit bleek ten opzichte van 2022 gestegen van 235 naar 246. Tegenover 17 opzeggingen staan 28 nieuwe leden. Gedurende het hele jaar waren er aanmeldingen. Dit gebeurde o.a. via het aanmeldingsformulier op onze website. Het Jeneverfestival was een hoogtepunt in het aantal aanmeldingen. Onze aanwezigheid op het festival blijkt effectief.

Gezegd moet worden dat door het overlijden van onze ledenadministrateur Leo van den Adel eind 2022 de contributie-inning begin 2023 een bijzondere inspanning heeft gevraagd van het bestuur.

Vrienden hebben gratis toegang tot het Jenevermuseum en molen De Walvisch alsmede 10% korting in de museumwinkel, met uitzondering van de slijterij. Het schrappen van de lidmaatschapsbewijzen voor Vrienden ten gunste van een goedkope en eenvoudige controle bij de receptie door middel van een actuele ledenlijst bij de receptie van het museum en de molen werkt nog steeds bevredigend.

Bestuurlijke aangelegenheden

Bestuurssamenstelling

Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 12 maart is afscheid genomen van onze secretaris Kees Reichardt. Zijn termijn van 4 jaar zat erop. Ook de termijn van voorzitter Jos Poolman zat erop. Hij maakte gebruik van de mogelijkheid om zijn termijn nog voor 1 jaar te verlengen, zodat door het aftreden van 2 leden van het dagelijks bestuur de continuïteit van het bestuur niet direct in gevaar kwam. Om diezelfde reden van continuïteit was Ton Heuchemer bereid zich opnieuw beschikbaar te stellen voor een bestuurslidmaatschap.

Vanwege het overlijden van onze ledenadministrateur plotseling vlak voor de jaarwisseling 2022/23 werd Arjan te Hoonte bereid gevonden om zijn taken: de ledenadministratie en de uitgifte van de Vriendenfles - op zich te nemen. Hij ambieert echter geen bestuursfunctie, zodat de verantwoordelijkheid van deze taken formeel bij de penningmeester zijn komen te liggen.

Het is ondanks herhaalde oproepen helaas niet gelukt het dagelijks bestuur in 2023 de complementen met een secretaris.

Uit de vergaderingen

In totaal kwam het bestuur acht keer in vergadering bijeen.

De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering op 12 maart stond, zoals gebruikelijk, in het teken van de jaarlijkse verantwoording door het bestuur. Naast de behandeling van de jaarrekening en het jaarverslag was tevens de bekrachtiging van de begroting-2023 geagendeerd en een geringe verhoging van de contributie. Met de goedkeuring van de jaarstukken was de decharge van het bestuur een feit. In de vergadering werd een nieuwe kascommissie gekozen.

Volgens afspraak is geprobeerd de belangstelling voor een Algemene Ledenvergadering te stimuleren door deze te combineren met een andere activiteit tijdens hetzelfde dagdeel; deze keer een lezing (van Leo Fontijne van Distilleerderij H. van Toor). De vergadering werd bijgewoond door 27 leden.

Zoals statutair is vastgelegd, stuurde het bestuur in november de begroting-2024 naar alle leden.

Inbreng in het Jenevermuseum: overleg, advisering en financiële ondersteuning

Een essentieel onderdeel in de relatie met het Jenevermuseum is onze jaarlijkse donatie voor bijzondere doeleinden/projecten. Natuurlijk is de financiële bijdrage in de allereerste plaats bedoeld als rugsteun voor het museum, maar tevens wordt hiermee beoogd de zichtbaarheid van de Vriendenvereniging voor derden te bevorderen. In goed overleg met de museumdirecteur werd de financiële ondersteuning in 2023 gekoppeld aan drie projecten.

- Ten behoeve van de uitbreiding van de postercollectie van het museum werd een bedrag beschikbaar gesteld voor de aankoop van een bijzondere poster van de Firma Melchers. Deze was tijdens de museumbrand in 1985 verloren gegaan.
- Een ander deel van de bijdrage was bestemd voor de branderij ter vervanging van een zogeheten Lutz-pomp. Deze dient voor het overpompen van beslag.
- Tenslotte hebben we het museum in staat gesteld om een aantal expositievitrines te vernieuwen, zodat deze ook voor grotere voorwerpen inzetbaar zijn.

Naast de financiële bijdragen zijn er tal van activiteiten waarin het museum en de Vriendenvereniging elkaar vinden en versterken.

Er was periodiek overleg tussen de voorzitter en de directeur over een breed scala van zaken. Verder was in 2023 het contact met het museum vooral gericht op afstemming en organisatie. De jaarlijkse samenwerking rond de nieuwjaarsbijeenkomst kent inmiddels een lange traditie. Traditiegetrouw probeert de Vereniging ten behoeve van het Jeneverfestival vrijwilligers te enthousiasmeren om de vriendenkraam te bemensen en tegelijkertijd het museum te ondersteunen bij allerlei werkzaamheden. Ook de realisatie van de jaarlijkse Vriendenfles, inclusief de officiële presentatie daarvan, vindt plaats in een hecht samenwerkingsverband. Bij elke jaargang van de fles past een expositie in het museum van de kunstenaar die het flesetiket heeft ontworpen. Ook hier is sprake van een lange traditie. Anderzijds profiteerden de verenigingsleden van een aantal activiteiten van het museum. Dit betrof in 2023 vooral de presentatie van de stokerstrots, lezingen en vernissages van tentoonstellingen. Eind 2023 tenslotte werd de verlichting in de vitrinekast van de Vrienden hersteld.

De directeur richt zich op uitnodiging van het bestuur in elke editie van onze nieuwsbrief *Gedistilleerd* tot de Vrienden met wetenswaardigheden uit het museum.

Heel duidelijk is dat de Vereniging zeer alert moet blijven op mogelijkheden om het museum in de komende tijd met raad en daad terzijde te staan.

Activiteiten

Nieuwjaarsbijeenkomst 8 januari 2023

De traditionele nieuwjaarsbijeenkomst is al geruime tijd een samenwerking tussen onze Vereniging en het Jenevermuseum, met inbreng van het Jenevergilde *Het Gulden Glaasje* en het Zakkendragersgilde *Sint-Anthonis*. Er werd door de burgemeester, de directeur van het museum en de voorzitters van voornoemde verenigingen teruggekeken op 2022 en vooruit gekeken op 2023, maar het was vooral als vanouds: gezellig en druk met zo'n 75 mensen.

Vriendenfles-2023

De officiële presentatie van de 19^{de} Vriendenfles op 19 februari was een hoogtepunt in ons Verenigingsleven. Meer dan 80 geïnteresseerden hadden de weg naar de Graanzolder van het museum gevonden. Daar konden we naar de voorzitter van de kunstcommissie, de directeur en de ontwerper van het etiket luisteren. En natuurlijk naar burgemeester Cor Lamers die in zijn toespraak nog eens het belang van de Schiedamse jenever benadrukte met name de historie, het ambacht en de hierin samenwerkende organisaties.

Het etiket voor de jaargang-2023 is ontworpen door de Schiedamse kunstenaar Aldo Hoeben, uitverkoren door de kunstcommissie. Er is sprake van een bijzonder ontwerp: elk etiket is uniek en kan met een smartphone "levend" gemaakt worden. De expositie, die hij mocht inrichten in de Melcherszaal, bevatte kunstvoorwerpen waarin tal van interactieve visuele en tactiele effecten waren te beleven. Uiteraard kregen de burgemeester, de directeur en de ontwerper de eerste exemplaren van de Vriendenfles uitgereikt.

Naast alle tevredenheid waren er ook wat aandachtspunten. De uitlevering van de flessen aan de Vrienden die voor een lidmaatschap met fles hebben betaald, leverde logistieke problemen op en vergde veel tijd, vooral van Arjan ten Hoonte en enkele bestuursleden. Hoe bijzonder en hoe fraai ook, dit unieke etiket met interactieve effecten de flessen vormde een flinke inspanning bij die uitlevering.

Een tweede aandachtspunt was de tijd en moeite, die de kunstenaar zich heeft moeten getroosten om tot zijn ontwerp te komen en om de expositie op te zetten. Deze inspanning werd tot nu toe niet beloond. Het bestuur heeft daarom besloten om de prijs van de Vriendenfles met € 5,- te verhogen, zodat er nu ruimte is voor een vergoeding aan de kunstenaar.

Erelidmaatschap

De Vereniging kent momenteel 6 ereleden. Het toekennen van het erelidmaatschap gebeurt wordt mondjesmaat. Niettemin heeft het bestuur in 2023 het erelidmaatschap toegekend aan de burgemeester van Schiedam Cor Lamers vanwege zijn verdiensten voor de wereld van de Jenever in zijn algemeen en voor de Vrienden in het bijzonder.

Sociëteit De Locomotief

De eerste lezing van dit jaar werd op 12 maart verzorgd door Leo Fontijne van Distilleerderij H, van Toor in aansluiting op de Algemene Ledenvergadering. De lezing was al in 2022 gepland, maar kon wegens een covidbesmetting niet doorgaan. Naast wetenswaardigheden over de historie en de techniek kon er

ook e.e.a. worden geproefd. Ongeveer 25 personen woonden deze lezing bij.

De tweede lezing vond plaats op 12 november over de legende van Pinneke Proost. De legende werd door John Wigmans uitgebreid uit de doeken gedaan. Hans van der Sloot ging in op de moeilijke omstandigheden (de 2^e wereldoorlog), waarin de legende is ontstaan. Er waren zo'n 45 toehoorders.

Excursies

In 2023 vond eindelijk weer een excursie plaats. Op 19 augustus werd er een bezoek gebracht aan Distilleerderij Zuidam en aan brouwerij De Dochter van de Korenaar in Baarle-Nassau. Deze was al gepland in 2022, maar gastheer Zuidam durfde de ontvangst en rondleiding van groepen toen nog niet aan, zo vlak na de covidepidemie. Voor de organisatie kostte de reis hoofdbrekens. De belangstelling bleek niet hoog genoeg om een bus te kunnen huren. Een oplossing werd gevonden door de huur van drie kleine busjes. Het enthousiasme van de 33 mensen, die meegingen, waren voor het bestuur een hart onder de riem.

Vervolgens is de belangstelling gepeild voor een georganiseerde busreis naar de Hasseltse jeneverfeesten in oktober. Evenals in 2019 en 2022 bleek weer dat de belangstelling hiervoor op een laag pitje staat.

De excursie naar Baarle-Nassau en de negatief uitgevallen belangstellingspeiling voor de Jeneverfeesten te Hasselt zijn signalen, dat de belangstelling ervoor nog zodanig achterblijft, dat een busreis financieel niet meer haalbaar lijkt. Waarschijnlijk spelen meerdere factoren een rol: de toenemende leeftijd van onze leden, de afstand, de reisduur en de terughoudendheid, die nog steeds speelt bij onze leden na de covidcrisis.

Publicaties

De elektronisch verzonden nieuwsbrief *Gedistilleerd* blijft een belangrijk instrument. Hierin zijn naast bestuurlijke zaken, een activiteitenagenda en verslagen van activiteiten ook artikelen van (jenever)inhoudelijke aard opgenomen. De auteur van deze artikelen mag wel eens in het zonnetje gezet worden om zijn belangeloze bijdragen. Het gaat om Wim Lagendijk, Vriend en vrijwilliger bij het museumdepot. Hij was verantwoordelijk voor een serie artikelen over 'Onbekende Nederlandse jeneverproeven' en over 'Berichten uit het museumdepot'. Daarnaast willen we de stokers van het museum noemen met hun rubriek 'Vrijdagfeitjes' aangeleverd door Ton Heuchemer. In 2023 verscheen het blad vijf maal.

Daarnaast werden Vrienden via losse e-mail berichten zo goed mogelijk op de hoogte gehouden van activiteiten van zowel de Vereniging als het Jenevermuseum (met uitstapjes naar verwante organisaties). Dit gebeurde bijna xx keer!

Wervende activiteiten

De Vereniging gaf traditiegetrouw acte de présence op het Jeneverfestival op 25 en 26 maart in de Havenkerk. Het was weer een zeer druk bezocht en gezellig samenzijn. De Vereniging staat er ook voor werving van nieuwe leden. Dit lukte dit jaar beter dan vorig jaar. Niet in de laatste plaats door een centrale plek van onze stand.

Via de vitrinekast van de Vereniging, te vinden in de Melcherszaal, wordt aan museumbezoekers informatie verstrekt over de Vereniging en over de reeks Vriendenflessen die inmiddels al 19 flessen omvat. Langzaam maar zeker heeft onze kast gewonnen aan zichtbaarheid en daardoor aantrekkingskracht. Hij is nu voorzien van het logo van de Vrienden en de verlichting is vernieuwd. Via een QR-code kunnen museumbezoekers ter plekke onze website vinden en lid worden. In de toekomst willen we de achtergrondinformatie over de 19 flessen en hun kunstenaars, nu te vinden op onze website, beter gaan verbinden met de Vriendenkast.

We beschikken in het bestuur nu gelukkig over menskracht om de website en de sociale media actiever te beheren. Het regelmatig kunnen actualiseren en aantrekkelijk presenteren van informatie zijn zaken, die positief werken op het werven van nieuwe leden.

Het bestuur is in 2023 het pad ingeslagen om onze lezingen en excursies open te stellen voor niet-leden in de verwachting, dat dit extra leden gaat opleveren. Dit leidt ertoe dat uitnodigingen etc. breder verspreid worden onder de pers en onder zusterorganisaties. Het effect was te merken bij de lezing over Pinneke Proost in de vorm van een heel goede opkomst, aandacht in de lokale pers en een radio-interview voor de lokale omroep.

Samenwerking met zusterorganisaties blijft een punt van aandacht. Met het Jenevergilde het gulden Glaasje en met het Zakkendragersgilde Sint Anthonis wordt samengewerkt v.w.b. de nieuwjaarsreceptie. Met de Historische Vereniging Schiedam wordt informatie uitgewisseld over lezingen.

Nieuwe Schiedammers die meedoen aan het programma *Welkom in SDAM* krijgen onze wervingsfolder in een 'goodiebag'. Dank aan de organisator Rob van der Stel, tevens Vriend.

Het bestuur is zich terdege bewust van het belang om in 2024 alert te blijven op dit punt.